

The background of the slide is a photograph of ivy leaves growing on a light-colored, textured wall. The leaves are green with some yellowing, and the wall is visible through the foliage.

XÂY DỰNG ĐỀ CƯƠNG NGHIÊN CỨU

ThS.BS Võ Thành Liêm

Mục tiêu bài giảng

- **Nắm rõ nội dung từng đề mục của đề cương nghiên cứu**
- **Hiểu các sai sót thường gặp trong xây dựng bảng câu hỏi**

Các đề mục

- **Các tình huống ví dụ**
- **Các đề mục của đề cương**
- **Các sai sót của bảng câu hỏi**

Tình huống ví dụ 1

Bệnh nhân cao huyết
áp chưa ổn định với
phác đồ hiện tại!!!

Tình huống ví dụ 1

Bệnh nhân cao huyết áp chưa ổn định với phác đồ hiện tại!!!

Việc dùng thuốc có đúng theo chỉ định không?

Tình huống ví dụ 1

Nhóm 1: không can thiệp

Nhóm 2: khuyên dùng hộp thuốc

Kiểm số lượng thuốc dùng trong ngày? Cách uống thuốc trong ngày....

Tình huống ví dụ 1

- **Đặt vấn đề:**
 - Việc theo dõi dùng thuốc khó khăn
 - Hộp chia thuốc có giúp cải thiện??
- **Kết quả**
 - Không can thiệp: 70% dùng phù hợp
 - Có hộp chia thuốc: 88% dùng phù hợp
- **Kết luận:**
 - Hộp chia thuốc giúp cải thiện việc dùng thuốc

Tình huống ví dụ 2

- **Đặt vấn đề:**
 - Thời gian khám bệnh trung bình của mỗi bệnh nhân?

Tình huống ví dụ 2

- **Phương pháp làm**
 - **Thời gian từ lúc vào đến lúc bệnh nhân rời phòng khám?**

Tình huống ví dụ 2

- **Phương pháp làm**

- **Thời gian từ lúc vào đến lúc bệnh nhân rời phòng khám?**

- Đo trực tiếp
 - Đo qua hồ sơ: thời điểm khám – thời điểm vào

Tình huống ví dụ 2

- **Phương pháp làm**

- **Chọn vài bệnh nhân >< chọn tất cả bệnh nhân**
- **Yếu tố nào có thể ảnh hưởng: bệnh, tuổi...**
- **Cách đo đạc: bảng câu hỏi, đồng hồ...**
- **Cách phân tích: máy tính bỏ túi...**

Tình huống ví dụ 2

BN	Vào	Khám	Thời gian
1	9h05	9h07	2
2	9h10	9h13	3
3	9h11	9h20	9
4	9h30	9h35	5
5	10h00	10h04	4
6	10h07	10h13	6
7	10h36	10h40	4
8	11h00	11h03	3
9	11h15	11h17	2
10	11h20	11h30	10
Trung bình			4,8

Tình huống ví dụ 2

- **Kết luận:**

- Thời gian khám bệnh trung bình là 4,8 phút
- Nhanh nhất là 2; lâu nhất là 10phút
- 80% trường hợp là <6phút

Tình huống ví dụ 2

- **Đặt vấn đề**

- Thời gian bác sĩ khám bệnh ngoại trú là bao nhiêu lâu?

- **Phương pháp tiến hành**

- Đo trong hồ sơ ghi nhận thời điểm rời phòng khám – thời điểm vào = thời gian khám

- **Kết quả và bàn luận**

- Thời gian trung bình 4,8phút
- Nhanh nhất: 2phút, chậm nhất: 10phút
- 80% trường hợp < 6phút

Tình huống ví dụ

Các đề mục của đề cương

- Tên đề tài và người thực hiện
- Đặt vấn đề
- Tổng quan y văn
- Mục tiêu nghiên cứu
- Phương pháp tiến hành
- Kết quả dự kiến
- Bảng câu hỏi

Các đề mục của đề cương

- Tên đề tài và người thực hiện
- Đặt vấn đề
- Tổng quan y văn
- Mục tiêu nghiên cứu
- Phương pháp tiến hành
- Kết quả dự kiến
- Bảng câu hỏi

Các đề mục của đề cương

- **Tên đề tài và người thực hiện**

- **Tên ngắn gọn, đầy đủ**

- Nghiên cứu cái gì?
 - Trên đối tượng nào, ở đâu, thời điểm nào?
 - Phương pháp nào?
 - Hình thức danh từ (không là động từ)

- **Người thực hiện**

- Người chính : +++++
 - Người phụ: +++
 - Người bảo trợ: +

Các đề mục của đề cương

- **Đặt vấn đề:**
 - **Tình hình vấn đề, thực trạng**
 - **Các nghiên cứu đã làm (quốc tế, trong nước, tại bệnh viện, tại khoa)**
 - **Đặt nhu cầu vì sao cần làm NC**

Các đề mục của đề cương

- **Tổng quan y văn (chi tiết của đặt vấn đề)**

Các đề mục của đề cương

- **Tổng quan y văn (chi tiết của đặt vấn đề)**
 - Tình hình vấn đề, thực trạng
 - Các nghiên cứu đã làm (quốc tế, trong nước, tại bệnh viện, tại khoa)
 - Đặt nhu cầu vì sao cần làm NC
 - **Các định nghĩa chuyên môn, các giả thuyết chuyên môn**

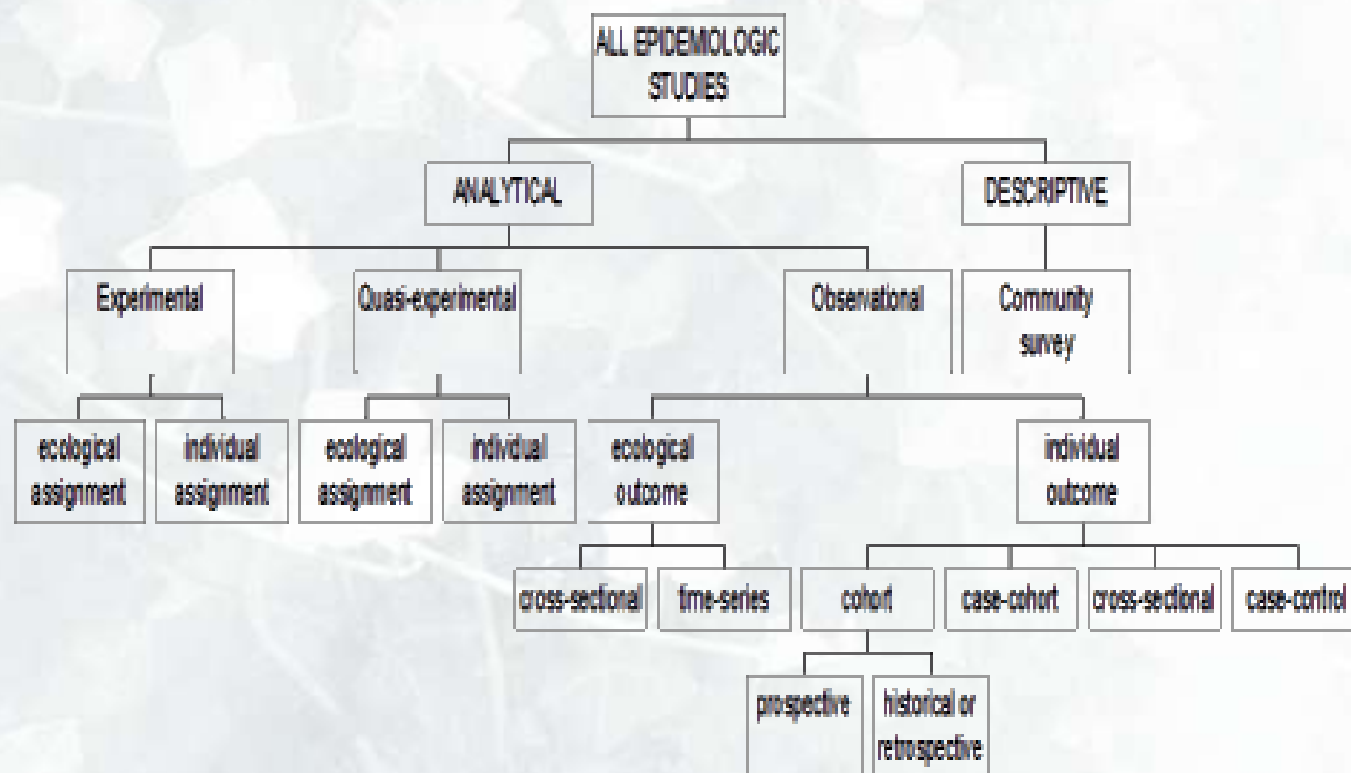
Các đề mục của đề cương

- **Mục tiêu nghiên cứu**
 - **Mục tiêu tổng quát (chỉ có 1)**
 - **Mục tiêu chuyên biệt (không quan trọng)**
 - **Mục tiêu phụ (hiếm khi dùng)**

Các đề mục của đề cương

- **Phương pháp tiến hành**
 - **Phương pháp nghiên cứu**

TYPOLOGY OF STUDY DESIGN

Các đề mục của đề cương

- **Phương pháp tiến hành**
 - **Phương pháp nghiên cứu**
 - Mô tả 1 trường hợp bệnh
 - Mô tả nhiều trường hợp bệnh
 - Quan sát cắt ngang
 - ...

Các đề mục của đề cương

- **Phương pháp tiến hành**

- **Phương pháp nghiên cứu**

- Mô tả 1 trường hợp bệnh
 - Mô tả nhiều trường hợp bệnh
 - Quan sát cắt ngang
 - ...

- **Quần thể nghiên cứu:**

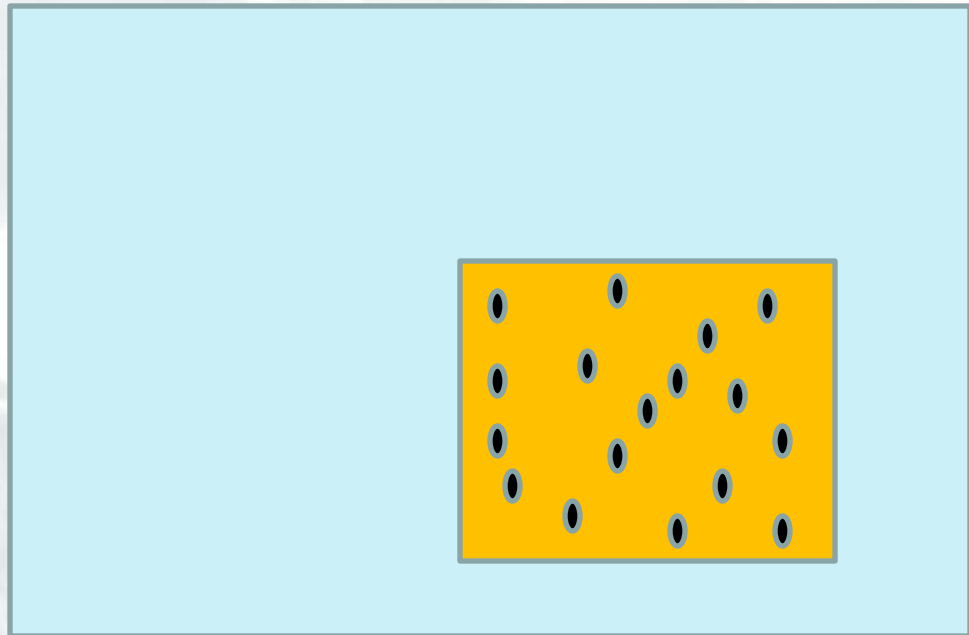
- Quần thể mẫu (quần thể để lấy mẫu)
 - Quần thể đích (quần thể lớn nhằm hướng tới)

Các đề mục của đề cương

- **Phương pháp tiến hành**

- **Phân biệt 3 phạm trù**

- Quần thể đích
 - Quần thể nghiên cứu
 - Mẫu nghiên cứu

Các đề mục của đề cương

- **Phương pháp tiến hành**
 - **Mẫu nghiên cứu:**
 - Cỡ mẫu
 - Phương pháp chọn mẫu
 - Ngẫu nhiên: ngẫu nhiên đơn giản, phân nhóm (sondage stratifié), phân tầng (sondage par grappe)
 - Không ngẫu nhiên: theo quota, chọn mẫu thuận lợi, ...

Các đề mục của đề cương

- **Phương pháp tiến hành**

- **Mẫu nghiên cứu:**

- Cỡ mẫu
 - Phương pháp chọn mẫu
 - Tiêu chuẩn lấy mẫu, loại khỏi mẫu

Tiêu chuẩn nhận vào
nghiên cứu

Tiêu chuẩn
loại trừ

Tiêu
chuẩn!!!

Các đề mục của đề cương

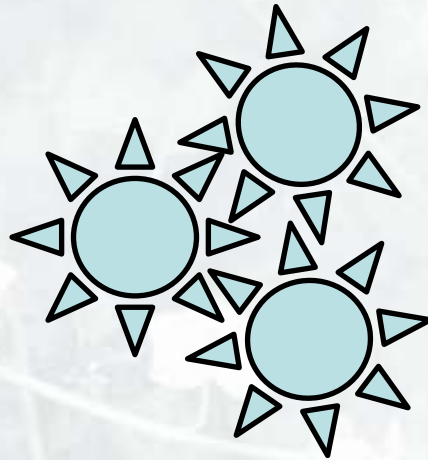
- **Phương pháp tiến hành**

- **Thông số nghiên cứu:**

- Yếu tố vào:
 - Yếu tố ra: (kết quả)

Yếu tố vào:

- Hành chánh
- Lâm sàng
- Cận lâm sàng
- Can thiệp
- Điều trị

Yếu tố ra:

- Biến cố
- Kết quả điều trị
- Lâm sàng (sau can thiệp)
- Cận lâm sàng (sau can thiệp)

Các đề mục của đề cương

- **Phương pháp tiến hành**

- **Thông số nghiên cứu:**

- Yếu tố vào:
 - Yếu tố ra: (kết quả)

- **Các bước tiến hành (trình tự làm)**

- Thu thập thông tin, y văn,...
 - Xây dựng đề cương, pilot phương pháp,...
 - Thu thập số liệu, tra cứu hồ sơ, phỏng vấn BN..
 - Phân tích số liệu...

Các đề mục của đề cương

- **Phương pháp tiến hành**

- **Phương pháp phân tích số liệu**

- Các phép tính thống kê dự kiến sẽ dùng

- Mục tiêu
 - Loại biến sẽ phân tích: định tính, định danh, định thứ bậc
 - Loại phân tích: đơn biến, đa biến
 - Phương pháp đặc biệt: Cox, ROC, Kaplan Mayer, McNemar...

- Phần mềm thống kê sẽ dùng.

- Quản lý bảng câu hỏi: Words, EpiInfo, Google-form, ...
 - Thu thập số liệu: Excel, Access, EpiInfo_data,...
 - Thống kê: Excel, SPSS, SAS, Stata, EpiInfo, ...
 - Phần mềm đặc biệt nếu có: Winbugs, Irap, Palisade, DEA Frontier,...

Các đề mục của đề cương

- **Kết quả dự kiến (không quan trọng)**
 - **Trình bày theo mục tiêu**
 - Phần đặc điểm dịch tễ của nghiên cứu
 - Phần các thông số đầu vào
 - Phân phân tích
 - Theo mục tiêu 1
 - Theo mục tiêu 2
 - Theo mục tiêu tổng quát

Các đề mục của đề cương

- **Kết quả dự kiến (không quan trọng)**
 - **Phối hợp bảng-biểu-chữ**

Hình thức	Số liệu	Chiếm diện tích	Dễ hiểu
Bảng	+++	++	+
Biểu	++	+++	+++
Chữ	+	++	+++

Các đề mục của đề cương

- **Kết quả dự kiến (không quan trọng)**

- **Phối hợp bảng-biểu-chữ**

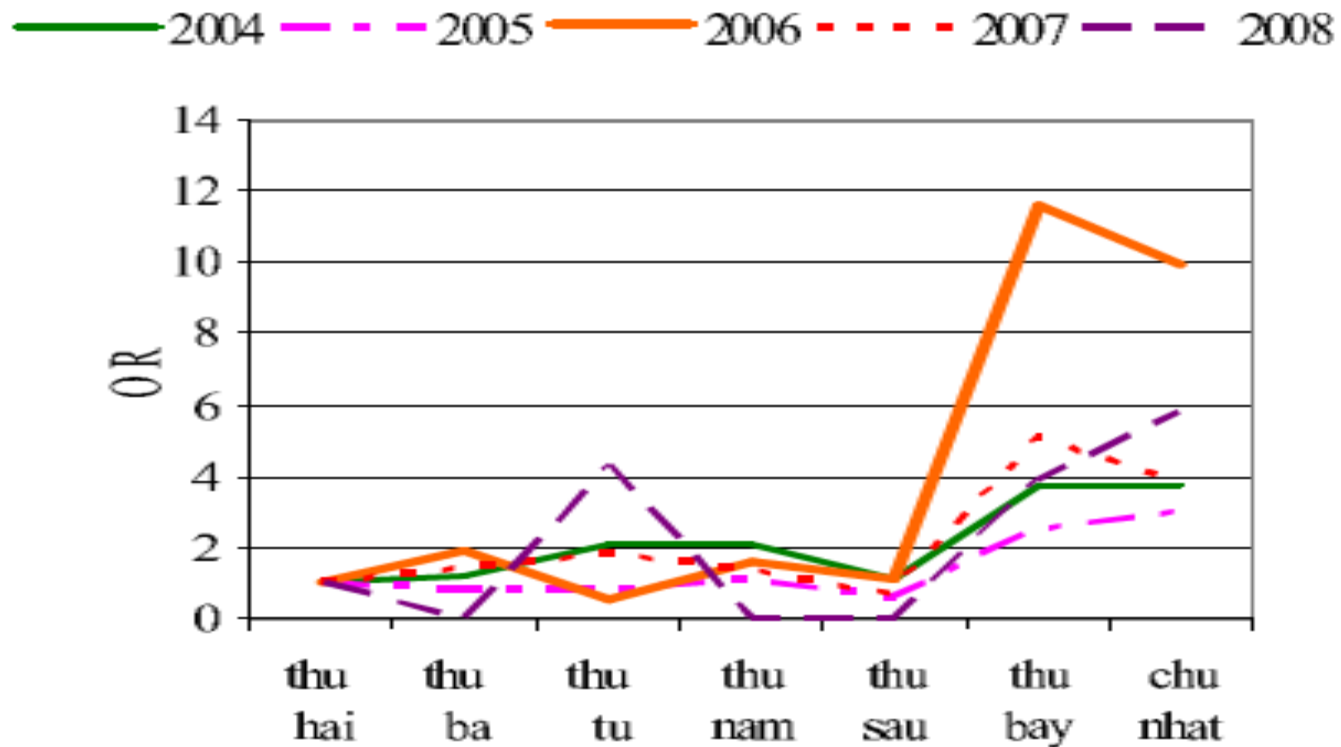
- **Bảng:**

Đặc điểm		Năm			Trước 04/07	Sau 04/07	Đầu 2008	p
		2004	2005	2006				
Số BN nhập viện/năm (BN)		421	341	528	133	505	199	
Tuổi trung bình (tuổi)		66,7	66,6	63,8	65,9	64,7	66,8	0,004
Tỷ lệ nam/nữ		1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,1	0,563
Tỷ lệ điều trị thất bại (%)		18,0	20,5	8,2	11,3	7,9	4,5	0,02
Thời gian điều trị trung bình (ngày)		12,9	11,8	12,1	13,4	12,2	11,1	0,074
Tình trạng BN lúc ra viện	Khỏi bệnh (%)	0,0	1,2	1,7	3,0	2,0	0,0	0,000
	Giảm (%)	81,0	76,0	89,8	85,0	89,5	95,5	
	Không giảm (%)	4,8	3,5	2,1	2,3	1,0	0,5	
	Hấp hối và xin về (%)	12,6	15,5	5,9	9,0	6,1	3,5	
	Tử vong (%)	0,5	0,9	0,2	0,0	0,8	0,5	
	Bỏ viện, trốn viện (%)	0,2	0,9	0,0	0,0	0,2	0,0	
	Chuyển viện (%)	1,0	2,1	0,4	0,8	0,4	0,0	

Các đề mục của đề cương

- Kết quả dự kiến (không quan trọng)
 - Phối hợp bảng-biểu-chữ
 - Biểu:

Nguy cơ tử vong theo ngày nhập viện

Các đề mục của đề cương

- **Kết quả dự kiến (không quan trọng)**

- **Phối hợp bảng-biểu-chữ**

- Chữ:

Thời gian điều trị trung bình mặt bệnh này là 12,23 ngày (SD=8,3). Khi phân tích ở nhóm thất bại điều trị, thời gian này là 5,9 ngày ngắn hơn nhiều so với nhóm BN được điều trị thành công là 13,1 ngày ($p < 0,001$)

Các đề mục của đề cương

- Tham khảo

Okkes I. M., Polderman G. O., Fryer G. E., và CS. The role of family practice in different health care systems. J Fam Pract 2002;51:72-3.

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Bảng câu hỏi (rất quan trọng)**

Bảng câu hỏi	
1. <i>Đúng</i>	☐ ☒
2. <i>Sai</i>	☒ ☐
3. <i>Đúng</i>	☐ ☒
4. <i>Đúng</i>	☐ ☒
5. <i>Sai</i>	☒ ☐

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Đầy đủ**

- Phân tích mặt bệnh nhưng không hỏi giới tính!!!
- Đo thân nhiệt nhưng thiếu thời điểm đo!!
- Thuốc dùng nhưng không có số lượng dùng!!!
- Chăm sóc vết thương nhưng không có thông tin BN!!!
- Bệnh tiểu đường nhưng thiếu đường huyết!!!

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Dễ hiểu:**

- Theo anh chị thì trình độ chuyên môn nghiệp vụ trong công tác phân loại nhóm bệnh của khối điều dưỡng thuộc trình độ trung cấp có tương đương với khối điều dưỡng khác hay không?
- **Quá dài!!!**

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Dễ hiểu:**

- Theo anh chị thì việc chăm sóc và trang phục của điều dưỡng là tốt hay chưa?
- Ý hỏi việc gì???

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Dễ hiểu:**

- Theo anh chị thì bệnh viêm nội tâm mạc có nguy hiểm hay không?
- Viêm nội tâm mạc là gì???

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Thang điểm đánh giá cụ thể:**
 - Theo anh chị thì vệ sinh khoa được bao nhiêu điểm?
 - Trên thang điểm 10 hay thang điểm 100???

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Thang điểm đánh giá cụ thể:**
 - Theo anh chị thì chất lượng chuyên môn điều dưỡng như thế nào?
 - Tốt
 - Hơi hơi tốt
 - Cũng tốt
 - Rất tốt
 - Giỏi
 - Không thể chê

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Tính chất biến: định tính –định lượng**
 - **Tiền căn bệnh của anh chị?**
 - **CHA, tiểu đường**
 - **CHA**
 - **Tiểu đường**

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Tránh trùng lặp**

- **Giá thành dịch vụ có cao quá không?**
- **Anh chị có hài lòng với giá thành dịch vụ không?**
- **2 câu chung 1 ý**

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Tránh rẽ nhánh**

- Nếu anh chị có bệnh CHA thì chuyển đến trang 7; nếu không có bệnh CHA thì chuyển đến trang 8, nếu không biết có hay không CHA thì chuyển đến trang 10

Các sai sót của bảng câu hỏi

- **Có trọng tâm**
 - **Đánh giá về chuyên môn**
 - **Đánh giá về thái độ**
 - **Đánh giá về trang phục , ...**

